

מטילים אימה על השכנים מפני שהלכה מוחזקת היא בעולמנו כאן: כל דאלים גברי וזה כח הוא מין דבר שמתהשבים עמו. הוא מחייב לדרך-ארץ! בנידודנו משינו ולומדים גורח שזה מנצחון זה על נצחונות אחרים: "פי כ'ף בודרוב!" ומבלי משום עולה על זכרונ' ה"מוסקל-יודנטום" של נודדני, כלומר יהדות של שרידים, אך לא של שרירות...

ורצעות כל דבר, רוצה אני לגלות לכם כוד קטן, שישאר כמובן, כמוס עמכם, כנהוג:

עוד לפני יציאת מצרים, החלו ההכנות ל"הכח" בעירנו ומיד באה הצעה מנבות אל צעירינו לעשות שני ותורים לגויים. רא' שית חכמה: לרחות את המשחק ליום שני מפני שבת שלהם הזשנית — וזהו העיקר! — לערך את המשחק על המגרש של עשרת-השבטים, ולקיים מה שנאמר בשיר השירים: "יונים נקבצו עלי..."

עובן מאליו, שהצעירים הסכימו מיד — כך אומרים — ל"נדה" ראשונה, מתוכא-תית! — ואולם על התצעה השניה אמרו: לא באלף רבתי! לא הועילו כל הטענות והמענות של היועץ הגדול, זנם לא שירת "מה יפית" של לטובת האחרות והשלום בארצנו וביחוד "מה יאמרו הגויים", זבין לילה הוכן המגרש לתלפיות ויצא מן הכח אל הפועל על ארפת ישראל...

* * *

אבינו שנסה פעם להאבק והיה לו "מעטש" בלילה, יצא צולע במחילה, בבחינת "נוק אויט", ואסרו עלינו את גיד הנשה על היום הזה...

וכשנאיתי את הצעירים שלנו הנלהבים לספורט, חשבתי כי בתקופה אשר בה מהול חדש של טנגו או של צעדי-שועל וצערי-גמל רוחה את הדברים העומדים בכותו של עולם וליקה את מקומם, יזמן אשר ין פרקים תפרי "המבבי", למשל, מתפרי הספרות הלאומית, קשה לצויר פה יחית חאידיאל של הצעירים האלף?...

והאמינו לי, חביבי, כי בני הקטנים בקי-אים מדברי ימי המשחקים של הכח יותר מאשר בדבריימי השופטים ויפה אמר לי שכני הטוב: יבא יום שלא יקלנו עוד אחב"י זא"ז — יפנס חר ו ה, אלא יכנס ח כ ד ד ר באבי-אביד! ... ועתיד להולך דור חדש של פוטבול שיתהלך על פני אד-מות, ראש למטת ה ד ג ל' ס למעלה...

ומדי גשתי אל המגרש וראיתי את כל הקהל הקדוש הזה, ישראל, עשו וישמעאל ולרבות סבני עשרת-השבטים, מוחי היהודי, בתומתו ובפשטותו, חיה חושב, שבני נצבי כמורנד זה של בני-אדם מסביב למגרש הוא סמל לא של "הכח" אלא שהכל אצלנו עדיין ב"כח" ולא בפעל...

ואולם אין דרכי חלילה להטיל עליכם עצבות ומורה אני דוקא שיש דגעים, שאני חושב, שגבורים כאלה, אם תרצו: מושמים הם, נחוצים לנו בשביל א"י, הם

זמן ה ר ו ח אל "הכח", לקיים מה שנאמר: לא בהיל ולא ברוח כי אם בכח... מורה אני מראש, שאינני יודע גם עכשיו "מאי דקאמרו רבנן" בכל הענין של ה"פוטבול" וכשאני שומע ברחובות ובקפה "סן-דימו", למשל, "מאי עמא דבר" ע"א "עשר סכות" מיציאת-מצרים ו"ארבעה כנגד שנים" בירושלם ואחד ב"קשיש" שאלנו "בהד רם" אם אני יודע אפילו "במה אוכלין את זה"?

ואולם, למסתכל מבעד-למסוה, גם לאחר המשפט, נתן "הכח" מקום גדול וחדר הורים רבים: וכשחלפתי לי יחודי בדרך לתלפיות וראיתי לפני אלפים מאחב"י, ין ירבו, אצום רצים בהולים והחופים כיוצאי-מצרים, ופיניהם גם פופרים בעל-רוקן ובעלי-צורה שכתתו את רגליהם לשם וכל "מאהד שערים" ובית-ישראל העתיקו את דירתם לתלפיות ועלו עם נשיהם לכביד הרגל, כלומר: כדור-הרגל, עם כל חצפיענם וחצפיעות ואפיר לו יונק-שדים, שרצו בין חמכונות וחעגלות עד כדי סכנת-נפשות ממש, חשבתי בלבי: כל מנהג, שהחזיקו בו היהודים מדקד-קין בו יותר מאומות-העולם, ומה גם אם זה בא מעשרת-השבטים — בודאי כל ישראל חייבים במצוה זו.

ובאמת, הפלא ופלא! איד הצלחנו ללמד מהם בזמן קצר את התורה הגדולה הזאת! ולא זאת אלא שיפח כח התלמיד מכה הרב... רבש"ע! הו לא בירושה באה לנו, אבותינו הטובים לא היו "ספורטמן" כלל וכלל ויעקב

הקימת לדיכב, והנבאים משני הצדדים נשבעו לי בזקנם ובפאותיהם דרך התליפוף, שראו בעיניהם "בפירוש" את ההזמנה שנשלחה על שמי, אלא שלא הגיעה אלי, כנראה, באשמת המהלך של המכתבים... ממש כדרך הטמונים מק"ק צפת שמטילין תמיד את האשמה על השמש...

וראיה לרבר: מעשה ביהודי טוב אחד בעירנו, ר' אלטר ר — שקבל הזמנה לכנס הסופרים בדילב ושאל מכל עובדי-דרך מספרים — מנין נודע לקרו-הקימת שהוא סופר בישראל? לסוף נתברר שהזמנה זו נועדה בשביל ר' זלמן יחליו, כתב ז'רגוני לעתוני אמריקה, ונמסרה בטעות לר' אלתר שלנו... וע"כ אפשר מאד — נד הספרתי לזוגתי שתחיה — שגם הזמנתי נמסרה בדרך טעות לאתה, או אולי נסעה לכפר עזמ ות אשר בקרבת ירושלם, מי יודע?....

חשבתי כי עתה תבין לי סוף סוף כל צרכה, אבל לשוא, היא אינה רוצה לרעת מכנס — "קינות", היא אומרת במכתא הזרנוני על ראשם! — היא תובעת ממני במפניע, שאביא לה את ההזמנה ולכל הפחות "השמחה" כמו לשירמן....

ובכן, רבותי, נא ונא להודיעני למער השם וביחוד למען שלום-בית שלי, מי מכם קבל בטעות את הזמנתי לדיכב, יבתר להוד זירה לי בהקדם לא ע"י השמש חלילה, ולמצוה גדולה תחשב לו... * * *

היא לאחד בתהשמים ולהשני פרה חולבת". וככה היא גם ספנותנו והכפולה והמשולשת. העברית היא בבחינת "בת-השמים" לסופרית, ותשפיע עליהם עונג היחני שאינו נקנה ואינו נמכר בכסף — ומצב סופרינו וספרד-תנו העברים בא"י הלא יוכיה! והורגון ובי-חוד האנגלית הם בבחינת "פרה חולנדית" מקרית-ענבים אשר עטינית מלאות חלב... עד שנמרתי בלבי כמעט להיות רק סופר לו-עזי, טוב להיות פקיד עליון במלונ-יוז, טיב גם להיות גבאי ראשי בקה"ק ואפילו מנהל לשבת-העתונות במלונ-יוז אבל טוב מכלם להיות כתב זרנוני או סוכן מתלגרמים אנגלים. בקצור: באות "גימל" מצאתי סופר היר-דע לכתב: תזינגינה! באות "מם", לא מצאתי שמי ר ושית בשדה ספרותנו, אף באות "סמד" לא נסמד עדיין זה שנרחק בין רגליהם של הוקרי-קדמוניות.

גם באות "עין" שלטה עיז-רעה, ונת-קפתה זכותו של אכסנופון מסופרי "השלח". לעמנת זה, גלותי כשתי האותיות פ' וצ' שני סופרים יתרים שלא היו בין תבאים: אחד מהם כותב "ישר והפור" והשני נפסל במ-חילת בתור סופר, ואתרון אתרון חביב — ה"קוף": לא לחיים מ"הארץ" ולא לעז-מות מדאר-היום, ואולי להיפך, זאין פרץ ואין ציחה זאין פרס ואין שירמן-שהראי, כנראה, מפני ה"שיו"...

ואולם כדי לפייס את אשתי, נסיתי לתגיד לה סתם, כי כאן לא עניו "אגודת הסופרים" אלא כנוס, שהוזמן ע"י קרו-

לו כ"ה קוראים יותר מכל סופרי א"י ושזכה כבר לשלם "דמי רבי" בעד שעוריו, ראוי אתה להזמנה בכל אופן לא פחות מכל אותם המיוחסים, והשומע אתה? עליך להשיג את ההזמנה שלך מאגודת-הסופרים — ואם לא, ראה הזהרתיד: לא אקח ממך גטי-טורין עד עולם!...

אשתי היא אשה אנרגית מאד, על זאת עלי להודות וזאת הלא תכירו מתוך אותם הנענועים, שנענעה אותי קצת מדי החזיקה בשני שלי צוארון בגדי עד שאבדו עשתונותי ונפלנו כל כפתוריו... ואולם מחויב אני להגיד לכם: כל אותם הנענועים לא פעלו עלי את אשר פעל עלי אותו האיום, שהיא לא תקח עוד מדי גט פטורין עד עולם.

אבל לך ספר ליהודיה תמה, שגם אגדת הסופרים שלנו אינה טלית שכלה תכלת זגם, כאן יש — אל יהיה לה לננאי — מעט "פר ליטיקה" ואולי גם השבונות קצת עם ר' עזמות, ימ"ש — מחמת שאצלנו בא"י אר-הבים הכל חוץ מ... בקרת! — וקנאת-סופרים אם לא תרבה חכמה תרבה שטות ובכלל, רד-אה אני את רשימת החותמים על קול-הקורא שהיא לקויה, בעונותינו הרבים, כחסר ליתר, דרך משל: באות א' נכנס "סופר" הכותב עברית משמאל לימין; באות ב' מופיע סופר זרנוני השולח "קורספונדנציות" לעתוני אמריקה, כך אי-אפשר לעולם העברי שלנו להתקיים בלא סופר עברי ובלא סופר זרנוני וביחוד אנגלי, אבל אשרי למו שהוא סופר לוועזי, — "החכמה — אמר שילך —

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

ג'י, נו, אל תש-אלו, רבותי! בשבוע זה שקלתי למטרפ-סי, לא עליכם, וקבלתי פסק כריבעי למיהוי מ כ נ ה, כלומר מה הפלונית

שלי" שתחיה — הרפה היא ממש לספר! — ואולם המכסה אני מכם? אתמול, כשהייתי יושב שקוע בעבודתי להכין את השעור, ואני מבקש תרגום עברי למלת "ספורט", שהוא יקר כ"כ במציאות, נתפרצה אלי ה י א 'בפתע פתאום לתוך הדיר העבודה שלי עם גליון "דאר היום" שג-פל לידה, והחזיקה בשני שלי צוארון מעילי האדוד, והתחילה לנענע אותי כלולב על פי האר"י ז"ל וצעקה בקולי קולות וטענה: " — כן, כתב-ארבא שלי? — פתחה ב"מע-נה לשון" שלה והורתה באצבע על העתון — הנה כל ס חתמו על קול-הקורא של הסופרים, ואת שמך בכל אלה לא מצאתי, הו, פשוט, לא אוכל עוד להראות על פני חוץ — כך היא טענת — מרוב בושה וחרפה, אין עוד נער בארץ שלא קבל הזמנה לדיכב ואפילו יהודים שאיש אינו ערעם ואינו מבי-רם, ורק אתה לבדי, שלומיאל בן שלומיאל בן-בנו של שלומיאל, איש לא ייצלח אתה בכל מלאכה, אין דבר, איש שכמותו, שיש

בקצרה, רואה אני בכם כי דוצים הנכם דוקא שאספר לכם בהרחבה, כדרכי ע"א המשחק הנאה של "הכה" במגרש היהודי והיפה של המכבים בתלפיות — וביחוד על ה"קבלת-פנים" והתחרות שנערכה לעולי-רגל שלנו ע"י הצעירים בערב יו"ט באולם הריק כמעט של תיאטרון "ציון"... מובן מאליו, שלא אספר לכם כלום ע"א הנאום הקר של ב"כ המכבים כשם שלא אדבר לכם גם על ה"יתה" שהוכן לכבוד האורחים ע"י ועדה-צעיר במלון אלנבי ונתבטל, כנראה, מפני הקור...

והאמינו לי, חביבי, כי לא נחתי ולא שקטתי וכתתי את רגלי כל הזמן לרוץ אורח לכל הפנישות והנגישות, ההתחרויות והנשפים ולשם-מצוה ממש עברתי גם על תחום-שבת (בלי ערובת-חומין!) והלכתי ברגל לתלפיות אחר ה"טשאלענט" כדי לראות את ההתחרות שנערכה שם לכבוד האורחים; וכל כך יקרה? — הבל כדי לספר לכם, חביבי, בערב-שבת ב"גל מגל גל" מכל אשר ראיתי וביחוד ממה ששמעתי מפיו תלמידי הקטנים עם הגדולים, כי מכל "מלכדי" בבית-הכרם השכלתי ומתלמידי בפוטפול יותר מכלם...

וקדם כל צריך אני להודות כי השתא שרר סדר נאה בכל עת המשחק הודות למשארה שעשתה שבעים ושבע הקפות על הסוסים מסביב למגרש, כשהם מוזוינים כלם במקלות עבים, והשניחו בעינא פקוחא על הסדרים מסכים וביחוד על הארחי-פרחי

משלהם בפנים... וראו מה כיון ביני לכונ-חמי: כשהופיעו חברי "הכה" במגרש, לבושים ודרר בכנדי כחל-לבן שלהם, לא נשמע קול "ברוך הבא" מפני אהב"י ולא חכו לפניהם באצבע צררה כאשתקד וטמנו את ידיהם בצלחתם, כנראה, מפני הקר, ועשו עצמם "כאלו לא ידעו" — וכשאך צראו האנגלים בכנתת-פסים משלהם, הריעו לקראתם חבריהם מבני עשרת-השב"טים בקול גדול ולא זאת אלא שחמת בריו-נים משלהם, ה"שאבאב" האנגלים, שהת-כוננו, כנראה, מראש, צעקו בלשונם: מעיו: "יישר כח!" Cheer up, Boys!

למשחקיהם, כדי לעודדם ולאמצם לנצחון על ישראל, ירק כשראו את הנציב שבא במועד הקבוע בליות רעיתו ונושא כליו ונשמע פתאם קול ההימנון הבריטי לכבוד נציב-יהודה, נשתתקה החברה לגמרה...

מובן מאליו, שתדתי לי פנה חבויה בתוך השורות הראשונות של העתונאים וישבתי בין ה"פני" שלנו:

בראש וראשונה, לימין הנציב וברחוק-מקום קצת, ישבו ב"כ הממשלה שלנו במלון-יוון, וזרפיוולנד וג'ורג' הלפרין ודבוי אנגליה, כנראה, שאהרי המעשה שקרה להם בחיפה נעשה שלום והושיבו אותם על יד משרד הרבנות, לימינם ישבו כל-יורקדש, המוהל ורעיתו ובאמצע, על כסא-הרבנות, שנשא פנוי, נתישבה לה אחותו של ויצמן... גם המזכיר של ההנה"צ ורעיתו ה"ר ה"י

בו תי ת, דברו ביניהם ב"שפת-אמם": אנגלי ית... ואחריהם הופיעו ב"כ הועד של תלפיות ששותחו ביניהם בלחש, כמובן, בשפה הרשמית של שכונתם: רוסית-טרוצ'קית... מימיני הכתב היהודי של הועדון האנ"י טישמי, דיילי אכספרים" מדבר צרפתי ועל ידו כתבה משמיעה קולה ב"ה ו"ני ד"ת ולשמאלי שכנתי הנאה מדברת בקול דם עברי ת ובלחש — אנגלי ת-זרגוני ת...

ממזרח, טפסו ועלו על מרומי גפי הקורה שני דגלים: הבריטי למעלה והמגזידוד למטה, ושניהם התנופפו בכח לקראת ארמונו של הנציב לצד המכללה שעל הר-הצופים. באמצע המגרש עמדו הכליזומר שלנו והנ"ע ימנו מנגינותיהם ומחויץ-לתחום עמדו ממואלנו שני "כליזומר" אחרים, משוריינים ומוכנים לנגינות "ביס-פאם" בשעת הצרד...

ומה אמר לכם, רבותי? — כשאך התי חיל המשחק דאינו בפעל ממש כי יהרוח נגד הכח בירושלם, וכשעברו ארבעים רגע מבלי יצחון, זכרתי את דברי המושל, שכתב במכתב-הברכה של לקבלת פני "הכה" באולם "ציון", כי "מי משני הצדדים ירויה — ארעי ש"ר אל היא המנצחת", כבחינת: אוי לי מיצרי ואוי לי מיצרי ויכה יוסי את יוסי... ואולם, עד ארגיעה נשמע פל-קול-יעקב ברמה ואלפי ידים זוכבים עלו השמימה, והבינתי כי "גאל ישראל", ובשעת מעשה חשבתי בלבי: אמנם מתנגד הנני

באפן פרינציפיוני וכשאי עומד ומדבר בין הכח אצלנו בא"י וכשאי מבמבם בכל תקף אנשי-הרוח שלנו, הריני מבמבם בכל תקף נגד בולמוס הספורט שהקפאת כל בני עירנו וביחוד את הדור-הצעיר, ואולם בינינו לבין עצמנו — למה נכהד? — כשאנו עומדים במערכה ורואים מלחמה בין ישראל ועשו, רוצים אנו בכל לבנו שדוקא "הכה" ינצח...

זוה לי האות: כשהרימו אהב"י את ידם למחיאת-כפים ושכנינו עומדים אבלים הזפווי ראש, פניהם צהובות ובשרם נעשה חרודין חרודין — נצח ישראל; וכשהם מדימים ראש ובשעת הדוה גועים כהיות טירפות ממש, ובני-התרבות מעשרת הש-כמים מכים כפחים כערכים בשעת לקוי-לבנה או צווחים כבידואים שלנו בשעת ה"מידאן" (מרוץ הסוסים) ואהב"י שותקים כבשעה שנולדה בת — נצח ע"מ ל ק. ובני-דודנו ולא אינם רוצים כל-כך בנצחונם של האנגלים כמו שהם רוצים במפלתם של ישראל... אנב, ראיתי את הנציב, שמחא-כף רק לנצחון הראשון של "הכה" ויצא כגבור להצטלם בחברתם, ולעמת זה מחא-כפים בכח גם לנצחון הראשון של האנגלים לשווי המשקל... וראוי לציין, שאחרי ה"גול" השני של האנגלים, שלא היה ב"שערי צדק" — לא מחאו כף גם האנגלים ה"ספורטסי-מנים" האמתיים...

ותיתי לו לתלמידי הקטן מבתי-אוני

גדו, בעל פאות בלונדינות ומסילסלות יפה יפה — כנראה, מבני אגודת-ישראל — שישב לצדי וכיד בקיאותו הטובה עליו בהלכות "פוטבול" למדני את כל התוחה של כדור-הרגל על דגל אהת, עם כל "ב-פרושים, והסביר לי באגודל: את כל פרשת הענין של ה"בעקים" (נסוגי אחר), ה"גולם" למיניהם, וביחוד את ה"קורנד" (קרדוויית) ואת ה"אויט", כלומר: מחויץ למחנה, וכיוצא בזה, וכשראיתי איד אנשי "הכה" מובילים בלי כח בין רגליהם את החתן העגול אל החופה ישר לתוך שער הכבוד של האנגלים, אמרתי: חזקה על תל-מידיה-הכמים אלה שאינם מוציאים אלא דבר מתוקן מתחת רגליהם...

וראו זה פלא: בשעה שאהב"י משחקים במתינות וטוסרים את הכדור איש לרעהו כלאהר-רגלי, שנאמר: כדורי ה"כמים בנחת נשלחים, יצאו האנגלים מבליהם ממש ואחד הרצים שלהם, בעל פוזמקאות ארומים, בקש להכניס להם, כמו שאומרים בתל-אביב, "פוזמק", ובצדק העיר לי בשעת-מעשה שכני הסופר הגדיל: היהודים משחקים במסירות ה"גל והגויים במסירות נפש ממש ו"א גם במסירות ה"ד... עד שגם האנגלים צעקו להם Hands, כלומר: "בלי ידים!". ויהודים נשארים סו"ס יהודים: אפילו בכדור רגל השתמשו אנשי "הכה" ב"טת, והכדור לא ירד מראשיהם במשך חמשה רגעים רציפים; כנראה, שקראו את מאמרו היפה של

טשרנובוין, "כדור-הראש" מראשתקד, ולפי ה"סביר לי תלמידי ורבי הצעיר מבתי-אונגרו, הבקי היטב בשלחן-ערוך של "פוטבול" שמותר עפ"י דין להשתמש ב"של ראש" וב"של-רגל" ובשעת הדחק גם ב"של-אחור" אבל לא ב"של-יד". * * *

הוא אשר אמרתי: אצל האנגלים הפוד ליטיקה והפוטבולל הולכים שלובי-זרוע ומי שזורק להם כדור בשער כאלו ידה כדור ללבם, וה"גול" השני שלהם יוכיח!

יש דין מפורש בשלחן-ערוך שלהם — כד הסביר לי פרשנתא הקטן שלי בנע-נעו בשתי פאותיו הארוכות — שאפשר ל"ד חף את השוער בשעת תפשו את הכדור בידו גל-הצו, אותו ואת כדורו, אל השער ודינו כדיו "גול" אמתי, ואולם הפוזמקאי שלהם, שהוא כנראה מהמחמירים בדיו, השתמש בעידינא דריתחא קצת יותר מדי בחוק הזה ולהץ את השוער שלנו ברגלו או באגרופו — איני זוכר בדיוק — אל השעה, כאתונו של בלעם בשעתה... מה עשה השוער שלנו? — הרים את ידו לשם ספורט ועשה לו מה שקריו "בוקס" בלעו, מיד הגיע השופט וחרץ את משפטו להעניש את "הכה" תחת סעיף 11, כלומר: עשתי עשרה צעדים מהשער, ויצא "גול" שני... ומכלל כעם באו בני עשרת-השבטים לכלל טעות, ואחד מהם, מתוך הקהל שישב "במזרח" קרה לו נס: נתריקן בקמץ הויספי

שלו ונתמלא ראשו, מה עשה? — התחיל משתתף אף הוא במשחק, תהה על קנקנו הריק וזרק אותו בין רגלי "הכה".... וטעות גוהרת טעות: אחד המשחקים שלנו לא הפתכל בקנקן אלא במי שזדקק, וזרק את הבקבוק ישר לראש הגוי, ונמצא המשקה הלבן בתוך הראש האדום — על ראשו... לאשרנו, קרה הנס הזה לא החוק מהנציב והכל עבר בשתיקה, ובשעת-מעשה חשבתי בלבי: מי יודע כמה צרות עוד תהיינה לנו לאחד שיעובנו הנציב, כפי שהחליט באמת? ואולי מיטב שיהיה כאן אגריפס משלנו מהירדום שלהם?...

כשיצאתי מהמגרש ברבתי, על הגומל", שנצלתי מידי השוטרים אשר זרקונו בכדורי-אדם ממש, ובדרכי הביתה ראיתי כמה עגל"ר נים ערביים מתהרים בענלותיהם המלאות מאהב"י ואחד מהם צעק בהצליפו בשוטן בקול על הסוסים: "אינשאללאה דאימאן הכה!" בעברית ז"א: יהיה רצון ש"הכה" יהיה לעולם ועד.

וכשהגעתי לרחוב יפו ראיתי בבתי-פינוגלד שלט גדול ועליו כתוב באותיות גדולות: "סנדלריה, "הכה", ורק אז נתברר לי מפני מה נכנס אצלנו ענין ה"כה" שלנו לרחוב הסנדלרים...

עזמות